

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus Sodalitatis: Hoc Est: Christianarum Institutionum Libri quinque

Coster, Franciscus

Antverpiæ, 1587

13 Carmen de Agno Dei, Andreae Frusij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46553)

INSTITVTIONVM LIB. IIII. 343
trepidè hostes repellant ac superēt. Quia igitur experientia frequentissimè docet, ista sæpe à Deo concedi, non sunt temerè reiiciēdi, sed magna deuotione gestādi orbiculi isti, & aliis commendandi.

CAPVT XIII.

DE AGNO DEI, CARMEN

Andrea Frusij, Societatis Iesu.

QUID sibi vult Agni, quæ circūfertur imago
Cerea, mirificis nobilitata modis?

Haud temerè: neque enim blaterare, aut credere fas est,

Catholicis quicquam fraudis inesse sacris.

Verùm quæ species cultus? quæ caussa? quis actor?

Quæ ratio talem dat vel origo locum?

Res quia cera, parum, nimis aut obscura videtur,

Plerique hanc animo frigidiore colunt.

Diuine propè dant alij virtutis honorem,

His quæ superstitio forte suborta nocet.

Idolum vocat hæreticus, ridet quæ fidelem:

Hic tacet ignarus, frons quæ plicata rubet.

Non bene tanta latent fidei munimina sanctæ,

Iam celebri quæ rei iura sepulta silent.

Iuste ego cum tales versarem pectore curas,

Catholica his dictis visa monere fides:

Non noua, sed nostris sæpe auribus acta querela est,

Nec de hoc duntaxat munere turba fremit.

Ecquis enim meritum retinet iam ritus honorem?

Quis nitet intacta religione locus?

Christi etiam sanctum blasphemata calumnia corpus

Vellicat, & nugas omnia sacra facit.
 Sunt rursus innumeri voce, haud v̄ virtute, fideles,
 Vixq; umbram fidei v̄ el pietatis habent.
 Nec mirum est omnem cultum frigescere, quando
 Ipse Deo duro corde refrigit amor.
 Irrita sic fieri caelestia dona necesse est,
 Seu dubios ritus inualidosque putent:
 Siue superstitio externis ita rebus inherens
 Fascinet, vt spernant nobile mentis opus.
 Quid peccent v̄trique, tibi per singula possem
 Expressere, ac vsus constabilire pios:
 Verum argumento fiet satis omnibus vno,
 Si satis excussus cereus agnus erit.
 Abdit a nonnullos primum quod turbat origo,
 Propterea & magnum pondus habere negant:
 Ponderis indicium maioris maius idipsum est,
 Sanctorum ad trutinam si reuocare velis.
 Quicquid enim seruat ritus Ecclesia constans,
 Principium cuius nemo referre queat,
 Id magis antiquum, certum, ac laudabile censent,
 Tanquam à primæua religionē satum.
 Hec siquidem haud scripto, sed factō vsuq; vigebat,
 Secula quod statuunt posteriora notant.
 Sic consueta volunt Doctores multa vetusti,
 Ex Christi ac comitum traditione vehi.
 Agni huiusce refert auctorem nemo recentem:
 Priscus enim priscis Patribus vsus erat.
 Vnde velut de re clara nimis atque probata,
 Rara per historiam mentio facta patet.
 Eiusdem nec parca minus largitio facta est,
 Nobilis vt merito semper honore foret.
 Ante octingentos ferme Leo tertius annos,

Opti-

Optimus exhibito munere testis adest.

Carolus hoc magnus magna pietate recepit,
 Thesaurum vt reputans cœlitus esse datum.
 Urbanus quintus similem post consecrat agnum,
 Quem Byzantinus ferre Monarcha cupit,
 Excipitur populi occurſu cum supplice pompa,
 Atque triumphantis mœnia more subit.

Rarius ergo fuit donum, vt pretiosius esset,
 Diuinum plusquam pontificale quod est.
 Ah nimia id deinceps vileſcere copia fecit:
 Vulgare ac leue fit, quod leue vulgus habet.

Omnibus hoc sacris, ipsi hoc commune Synaxi est:

Num. 12.

Sic fuit Hebrais nausea, manna frequens.
 Mentibus at rectis rerum conspecta bonarum
 Copia fit pluris quo magis ampla venit.

Prima quidem ratio sacrandi antiquitus agni
 Exstitit, vt signum grande, potensq; foret.

Quippe vt in Hebraicis omnis quondã hostia sacris,
 Christi aduentantis schema salubre fuit:

Exod. 12.

Viq; redemptoris mores mortemq; notabat
 Agnus, præcipui creber honore typi:

Non secus, (umbrosum signum componere claro
 Si licet) hic nobis debitus agnus erat.

Si decuit signo speratum attendere munus,
 Acceptum quanto plus memorare decet?

Ignaris obscura leuem ignorantia culpam,
 Notitia ingratis reddit aperta grauem.

Subsidis nec se externis negat ullus egere
 Christigena, aut hominem se simul esse neget.

Plus sensu quàm mente viget natura bisformis,
 Nec sine corporeo Spirituale videt.

Sopitusq; velut paulatim extinguitur ignis,

Y S

Impi-

Impigra materiam det nisi sepe manus:
 Sic nisi sensilium virtute subinde iuuetur,
 Emoritur vacua mente sepulta fides.
 Præterea haud signis virtus erat vlla vetustis:
 Vim tribuit magnam gratia iuncta nouis.
 Egregia huic igitur, quo fortius excitet illam,
 Materie effigies sanctio, visq. datur.
 Est agni effigies, quam pura & candida cere
 Materies, nec non orbicularis habet.
 Additur huic etiam mundiſſima lymphariganda,
 Chriſmatis ac oleum, balsamiusque liquor.
 Sacre idcirco rei reuerentia maior habenda est,
 Nec, nisi sacrata, fas tetigisse manu.
 Cera refert hominem intacta de virgine cretum,
 Et quo purius est candidiusque nihil.
 Sed purum ne fortè hominem tantummodo credas,
 Æterni integritas numinis orbe patet.
 Doctrina eius item sincera, salubris, abundans,
 Apposito viuo fonte refertur aque.
 Chriſmatis est oleum, qua totum immensa perunxit
 Gratia, & hinc alius participata fuit.
 Balsama significant sancte bene olentia vite
 Mumia, & effusam vulneris omnis opem.
 Vite affertricem mitis notat hostia mortem,
 Immaculatus (ait quod Petrus) agnus hic est.
 Apoc. 5. Agnus hic est prima iam mundi ab origine casus:
 Mortis enim virtus tempus ad omne salit.
 Genes. 4. Agnus hic est, iustus quem primitus obtulit Abel,
 Quem longo innuerat tempore Pascha vetus.
 Exod. 12. Agnus hic est sacri celebratus nomine iugis,
 Huius & asperso tota cruore domus.
 Ioan. 1. Agnus hic est, mundi tollens peccata redempti,

Quem digito assignas Prodrome sancte tuo.
 Agnus hic est septem signacula soluere dignus,
 Virgineo superum cinctus ubique choro.
 Agnus hic est, cui cœlituum infinita propago,
 Elogium pronò pectore grande canit.
 Talia mille oculis mysteria subdit imago,
 Ac tepè facta nouo corda calore replet.
 Nec solum hæc agni dotes & facta recenset:
 Singula, quòd vobis sint imitanda, monet.
 Fiat ut agnus, homo purus, mansuetus, & insons,
 Seq; dicet totum sacrificetq; Deo.
 Nec conspecta monet solum modo quid sit agendum,
 Hoc etiam quodam numine plena mouet.
 Quid mihi numen (ais) memoras? mihi cerea viuit,
 Vimq; aspectanti spirat imago suam?
 Non ita, sed virtus dono diuina subheret,
 Fidentesq; animos insinuata iuuat.
 Cur potius (dicet) virtus hic illa? quid obstat,
 Quo minus insinuent cetera signa parem?
 Maior ab insigni fiducia munere surgit,
 Quàm fundat ritus propria forma sacri.
 Namque Sacerdotem magnum res magna requirit,
 Legitimas Christi cui dedit ordo vices.
 Nec quoties, vel quando velit rem condere tantam,
 Mos veteri acceptus relligione finit.
 Fas duntaxat ei est, quo sedem ascenderit anno,
 Annorum & quoties hebdomas inde reedit:
 Sabbata, que Paschæ vicina vocantur in Albis,
 Dant proprium, ut sacret, distribuât ve diem.
 Annorum hic obiter quam multiplicatio caussam
 Nacta sit, oblata sit ratione palam.
 Tempus id est, quod Christi genas à fonte recentes,
 Ma.

Matris ad arcana excipiebat opes.

Quo magis ergo sua nossent compendia sortis,
Moribus & quales exigit illa, forent.

Iure representant agni pura agmina plures,
Res quod ibi gesta, notaque verba docent.

Baptizantur enim solenni hæc signa lauacro,
Inclutus & magna voce Minister ait:

Ad fontes isti veniunt agni ecce nouelli,
Quos lux clara replet, gratia lausque Deo.

Communis fit letitiæ ratio obuia, sanctum
Cum populo sancto multiplicauit opus.

Nunc etiam agnorum numerus dispergitur inges,
Christigenum ditio quo pia cunque patet.

Numinis hoc pacto datur omnibus ansa rogandi,
Augeat ut fœtus semper ouile nouo.

Ioan. 11. Nonne Petro Dominus quos credit, nominat agnos?
Inter & immanis quos iubet ire lupos?

Sed formam his obiter factis subdamus apertam,
Vnde fidele sacro fidere peclus habet.

Ampla ministrorum stipat procerumque corona
Pontificem, indutum pontificale decus.

Rem gerit hic Dominus, fretus bonitate mouentis,
Et placito certam more ferentis opem,

Sat foret auxiliij promissio certa perennis,
Dum te Christe tuus semper adesse mones,

Matt. 28.

Matt. 18.

Dumque tuo binis vel ternis nomine iunctis,
Te medium affirmas vota petita dare.

Inde Sacerdoti summo fiducia summa est,
Officiis nunquam numen abesse suis.

Quodq; petit supplex, Ecclesia tota videtur
Pescere, quid sponse Christe negare potes?

Hic sed energiam propriam diuinitus addi,

Propria conditio traditioque probat.

Longa quoq. omnigeni docet experientia fructus,

Expresse aut tacite sic pepigisse Deum.

Maximus ergo sacra cum maiestate Sacerdos,

Pectore, voce, manu singula pronus agit,

Expositus celebri pompa benedicitur agnus,

Magnificisq. modis unctio sancta datur.

Ille preces recitat mira pietate refertas,

Quas veteris ritus formula certa tenet.

Postulat in primis sacrati aspectus ut agni,

Agnum ad caelestem concita corda leuet:

Vtque salutifera memores vitaeque necisque,

Criminis & vitij noxia vincula terant:

Hostis ut insidias stygij ac certamina vincant,

Decipulas mundi, carnis & illecebras:

Eterna ut fugiant discrimina cuncta salutis,

Et supera nunquam destituantur ope.

Obsecrat, ut donis, que gratis fundit, abundant,

Omnibus omne decus spirituale ferant.

Omnis ut & virtus & consolatio iugis

Affluat, omne pium semper agatur opus.

Corporeos nobis morbos casusq. repelli,

Praesertim horribiles mortiferosque petit.

Nam licet accidere haec sanctis aliquando sinuntur,

Tela magis laesi numinis esse solent.

Talia sunt virus, pestis, morbusque caducus,

Impetus hostilis, parturientis onus,

Nec minus & terre motus, incendia, fluctus,

Fulmina, tempestas, morsque repente vorans.

Hac procul arceri grauiora pericla precatur:

Prospera sed vitae, letaq. fata dari.

Postremo aethereum saluos ascendere regnum,

Atque

Virtus
agni.

Atque agni placido cominus ore frui.
 Innumeris liquet exemplis, quæ nemo refellet,
 Eximias digno cuique valere preces.
 Dignus at est, qui dignum agno, quæ gestat, honorem,
 Tum fidei officio, tum pietatis, habet.
 Sed quia virtutum studium iam rarius harum est,
 Quid mirum multis irrita signa geri?
 Iudaicis neque enim sunt utiliora figuris,
 Imò etiam pœnas ludificata petunt.
 Gestari ipsa volunt simul extra pectus & intra,
 Sic demum (ut retuli) commoda magna dabunt.
 Catholice hic fidei verbis mihi protinus omnis
 Scrupulus ex animo, moror & omnis abit.
 Pectore iam toto venerandum exosculor agnum,
 Hortor & hoc ut idem quisque fidelis agat.
 Non pudet effigies hominum statuasq. prophanas
 Mirari, quorum vita fauorq. perit,
 Nec miseris amuleta piget suspendere collis,
 Quæ vulgus demens, aut maga finxit anus.
 Et pudeat pigeatve aliquem sacrosancta colentem
 Stemmata, diuinis se cumulare bonis?
 Reiciat spurcosus gemmam perfidus ore,
 Exerat & sannas ad data sancta canis.
 Qui variis sordent vitis, gaudentque ferinis
 Moribus, his potius symbola digna ferant:
 Qualia sunt vulpes, iygres, pardi atque leones,
 Congruus aut serpens omnibus ater erit.
 Demonis hæc proprii est, quæ sponte sequuntur, imago:
 Insigne hæc domini iure ferunt sui.
 Iudicij vel si ratio spectanda futuri est,
 Hedorum effigies hisce ferenda venit.
 Matt. 23 Nos verò ad dextram sessuros iudicij Agni,

Amuleum
 remedium
 est contra
 veneficia.

Ferr

INSTITVTIONVM [LIB. V. 351

Ferre agnum, similes cui iuuat esse, decet.

Illi (vt Apostolicus vates ait) eius ab ira,

Apoc. 6.

Montibus orabunt se caueisq; tegi.

Rex regum ac Dominus Dominantiū vicerit Agnus,

Culina qui montis stat super alta Sion.

Viuarum ipse suos ad fontes ducet aquarum,

Abstergens lachrymas & nocumenta fugans.

Ergo Agnus, superi qui templi est unica lampas,

Sit nostra interea fida lucerna via.

CHRISTIANARVM

INSTITVTIONVM

LIBER V.

CAPVT I.

ORATIONIS DOMINICAE

fusior explicatio.

RATIO omnis est medium quoddam, quo homo cum diuina maiestate negotia sua confert & pertractat: vnde necessum, vt bonum orandi modum teneat, quisquis cum Deo agere statuit. Sicut enim mens eius atq; sentētia, qui alieno idiomate loquitur, ab eo qui audit nō intelligitur; & qui minus ciuilitate sua proponit, aut parum ad mores & titulos aulicos accommodatē, parum efficit; ita non auditur à Deo, quisquis
more